

**Музыкальный руководитель Ананьева Мираслава Алексеевна МБДОУ ЦРР-д/с №86
"Колокольчик" новогодний сценарий для подготовительной группы "Морозко"**

Ухуйаан бэлэмнэнии бөлөбүн оҕолоругар Саҥа Дьыллаабы бырааһынньык хаамыта

Оруолларга

Бытааччы - ухуйаан иитээччитэ

Настя - сэмэй үлэһит кыыс. Эһээ Дьыл көмөтүнэн Хаарчаана буолар.

Маманя - Настя кииринньэн ийэтэ. Көнөс, айдааннаах акаары дьахтар.

Дуня – Маманя кыһа, ийэтин курдук көнөс, ымсыы акаары кыыс. Түктэри көстүүлээх, таһынан көстүүлээх танастаах.

Эһээ Дьыл, ол эбэтэр **Мороз Иванович**.

Туттар тэрил

Оркестр инструменнара.

Сизэркилэ.

Кыра сундуук. Иһигэр подароктар бааллар, маҕан таҥаһынан сабыллар, үрдүгэр хаар кутулар.

Дуня тутар бриллианнардаах биздирэтэ.

Настенька тутар күндү маллаах кырасыабай хоппо. Иһигэр араас күндү киэргэл угулар.

Чупа-чупс, араас муодунай танастаах-саптаах суумка. Дуняша тутар.

Астаах корзина. Иһигэр кока-кола, сырбургер, онтон да атын буортулаах ас. Дуняша тутар.

Дуняша сангыйаба, хаатынката, былаата.

Настенька хаатынката, былаата, кылгас соно.

Конфетти угулар бокал, инчэбэй былаат. Эһээ Дьыл туһанар.

Оонньууга туттулар үтүлүк.

Уолаттар үнкүүлэригэр туһанылар сэлэппэлэр, кыра мас кэрчиктэр.

Үнкүүгэ эбэтэр оонньууга туттулар хаатынка.

- **Кирии үнкүү. “Снежный хоровод” или “Здравствуй, Новый год!”**

Бытааччы – Күндү оҕолор, убаастабыллаах ыалдыттар! Саҥа дьылбыт чугаһаата, бу тийэн кэллэ! Кини бар дьоммутугар үтүнү эрэ аҕаллын, эйэлээх, толору дьоллоох сыл буоллун! Чэгиэн доруобуйалаах, ыраас санаалаах, элбэх доҕордоох буолуохха, куруутун үөрэ-көтө сылдыһааха!

Эргэ сылбыт бэккэ ааста,

Дьыл-хонук баран иһэр.

Халандаарбыт лииһэ түстэ,

Саҥа сылбыт кэлэн эрэр.

1 оџо -

Сага дьыл үөрүүтүгэр,
Сага дьыл бэлиэтигэр,
Чээлэй күөх харыйаны
Лаглааччы киэргэппиттэр!

2 оџо-

Кэрэтиэн Сага дьыл киэһээтэ,
Сандааран салаллан кэлбитэ.
Үөһээтгэн хаар сулус кыыдамныыр,
Кырачаан кыым буолан кыламныыр.

3 оџо-

Элбэх араас мааскалар
Елка тула мустаннар,
Дьиэрэһитэ ыллыыллар,
Дьиэрэнкэйдээн тэбэллэр!

4 оџо –

Сага дьылы көрсөөрү,
Ырыа – тойук истээри,
Үнкүүбүтүн көрөөрү,
Элбэх ыалдыт мустубут,
Үөрүү-көтүү үксээбит.

- ***Сага дьыллаабы ырыа.***

(ырыа кэннэ оџолор олопоско олороллор)

Ыгытааччы –

Күндү оџолорбут, тапталлаах сэгэрдэрбит!
Кулгааххытын чөрөтүн, хараххытын кэнэтин,
Аптаах остуоруйа көрүүххүт,
Олус диэн сэргииххит!

Остуоруйа, ханна бааргын?
Эппиэккин күүтэбин.
Оџолортон куотума,
Кинилэри хомотума!

- ***Музыка тыаһыыр, Дуня киирэн кэлэр. Соччото суох куолаһынан Сага дьыллаабы ырыаны ыллы сатыыр, олорор, тыастаахтык чупа-чупс эмэр.***

Дуня (*чупа-чупс эмэр*) – Мамаңа! Мама-а-ня! Ханна бааргын? Ханна дьөлө түстүн?
Мамаңа (*кулиса кэнниттэн саңата иһиллэр*) – Иһэбииин,иһэбин, кыысчааныааам!

- **Музыка тыаһыгар Маманя киирэн кэлэр, үгүс элбэх танас тутуурдаах: шляпалар, кофталар, шарфиктар, юбкалар, мишуралар...**

Маманя – Хайа, Көмүһүм, уһугуннун дуу

Дуня муннун хастар.

Маманя – Чыгычаабым, муннугун хастыма! Кып-кырасыбай муннугун буортулаама!

Дуня эмиэ чупа-чупсун тыастаахтык эмэн барар.

Маманя – Көр, кыысчааным, тугу баҕарбыккын барытын атыыластым. Маҕаһыынна баары барытын ыллым. *(Дуняҕа танастары көрдөртүүр)*

Дуня *(чупа-чупсун эмэ-эмэ)* - Муодунай дуо? Эбэтэр барыта эргэ муода ду?

Маманя – Муодунай, муодунай, долгуйума.

Дуня – Мин син биир долгуйабын! Саҥа дьыл муннум анныгар кэллэ, оттон мин Баалга кэтэр танаһым суох!

Маманя Дуня муннун одуулуур. Дуня, тугу да өйдөөбөттүү, харабын хардары көрөр, муннун көрө сатыыр.

Дуня – Хайа-а?

Маманя – Суох дии.

Дуня – Туох суоҕуй?

Маманя – Ханнык да Саҥа дьыл муннун анныгар суох. Арай муннугар прыщик эрэ баар.

Дуня – Маманя, эн акаарыгын даҕаны! Ити аата Саҥа дьыл чугаһаата, муннум анныгар кэллэ диэн, муннум анныгар дьыннээхтии кэлбит диэн буолбатах.

Маманя – Оччоҕуна ханна баарый?

Дуня – Ханна-ханна?? Манна *(кыыһыран сэгийэтин ыйар)*

Маманя *(Дуня сэгийэтин одуулуур)* – Албыннаама! Итиннэ суох! Прыщик эрэ баар!

Дуня *(часкыйар)* – Маманя, эн соруйан гынабын быһылаах! Миигин күлүү гынабын, прыщиктары эрэ ааҕабын! *(ытыыр)*

Маманя *(кыыһын кууһар)*- Дуня, көмүһүөм, чэ бүт, бүт, ытаама, уоскуй. Хата танаспытын талыахха.

- **Иккиэн танастары ырытан бараллар, өрөөлүү сытар танастан була-була танналлар. Түмүгэр, буолар-буолбат таҕаһы кэппит, мишуранан кизгэммит икки чуучала курдук буолаллар.**

Дуня – Чэ, бэлэм буоллубут арааһа! Настька! Настькаа, дьүлэй буоллун да? Сизеркилэни аҕала тарт! Түргэнник!

- **Музыка тыаһыыр. Настя сизеркилэлээх киирэр.**

Настя – Дуняша, Маменька, ынырбыккыт дуо?

Дуня – Ынырын, ыныран! Аҕал манна сизеркилэни, биһиги Маманялыын сизеркилэбэ көрүнүөхпүт.

Настя сизэркилэни муостаба уурар, аттыгар турар. Маманя дунялыын сизэркилэбэ чугаһыыллар...кыра тохтобул кэннэ –

Маманя уонна Дуня (*иккиэн*) – А-а-а! (*сизэркилэни ыйа-ыйа хаһыы-ыһыы буолаллар*)-
Абааһы курдукпуу-ут! Чуучалаба майгынныбы-ыт! А-а-а!

Дуня – Ити эн! Барыта эн буруйдааххын! (*Настяны ыйа-ыйа хаһыытыыр*) Маманя-я,
Настя буруйдаах! Кини биедирэ да кэппитин иһин син биир кырасыабай. Оттон
ми-и-ин...(Настяны сэлээпэнэн бырабар) Кизэр бар мантан, эйигин көрүөхпүн да
бабарбаппын! (*ытыыр*).

Маманя (*Настяба*) Бар-бар мантан, кизэр бар!

Настя – Сөп, Ийэ.

Настя сизэркилэни илдьэ тахсар.

Маманя (*Дуняба*) – Уоскуй, кыысчааным. Эн кып-кырасыабайгын, саамай-саамай
үчүгэйгин, кэп-кэрэбин.

Дуня (*ытыы-ытыы*) – Оттон Настька?

Маманя – Настьканы таһырдыа үүрүөхпүт. Ойуурга олоро түстүн, тоннун! Сирэйэ үлүйүө,
кырасыабайа начаас суох буолуо!

Дуня (*харабын уутун соттор*)- Кырдык дуо, Маманя?

- *Дуэт. Дуня уонна Маманя ырыалара.*

Маманя – Кэрэчээним, кыысчааным, (*Дуняны төбөтүттэн имэрийэр*)

Долгуйума, ытаама.

Элбэх харчы баар буолуо,

Баай олохпут дьэ кэлиэ.

Проигрыш... (Маманя үөрэ-үөрэ коза онгорор, ыллыыр) - утю-тю, утю-тюю

Дуня – Настька кыыһы үүрүөххэ

Ойуур диэки кыйдыахха. (*хомойбута, хоргуттута буолар*)

Кэргэн тахсар бабабын

Түргэнник толоруохха.

Проигрыш...ладушкалаан оонньоуллар. Ол кэннэ тахсан бараллар.

Ытааччы – Буолар да эбит! Дуняша Маманялыын Настеньканы үүрээри гыналлар,
тымныы ойуурга кыйдаары оностоллор!

Оҕолоор,

Оркестрга оонньоохха,

Эһээ Дьылы ынырыахха!

Музыканнар, кэлэ охсун!

Инструмены ыла тардын!

Эһээ Дьылбыт иһиттин,

Настеньканы быһаатын.

- *Оркестр “Новогодний”.*

Дуняша Маманялыын кишрэллэр.

Дуня – Сөп, быһаардыбыт! Настьканы ойуурга үүрэбит, тымныыга үлүтэбит! Ол эрэн хайдах кинини дьиэтгэн үүрэбит? Папенькатыгар үнсүө дии.

Маманя – Биһиги кинини ойуурга соруудахтаан ыгытыахпыт. Оччобуна таайыа суоҕа. Настька! (*Настяны ыгырар, бастаан эйэбэс куолаһынан, оттон кыһыһыран, куруубай толоос куолаһынан хаһытытыр*). Настька, истэбин да?! Кэлэ тарт!

Настя кишрэр.

Настя – Маменька, ыгырдыгыт дуо?

Дуня – Ыгыран, ыгыран. Чэ, ойуурга бар!

Настя – Тоҕо, Дуняша?

Дуня – Тоҕо-тоҕо? (*хаадылаан сангарар*). Маста аҕал! (*күргүйдүүр*)

Настя – Маһы баарыан аҕалбытым ди.

Дуня – Оччоҕо уута аҕал!

Настя – Уу эмиэ аҕалбытым.

Дуня – Оччоҕо хаарда аҕал!

Настя – Хаар тэлгэхэбэ баһаам ди, тоҕо ойуурга барабын?

Маманя (*Дуняны туора тардан баран, иһиллэрин курдук кулгааҕар сибигинэйэр*) – Атыны этэбин ди. Сатаан онорбот соруудабын толкуйдаа.

Дуня – А-а-а... Өйдөөтүм! Сө-өп! Хаары – күөххэ, харыйаны – маҕанна!

Настя – Ол хайдах?

Дуня – Хайдах өйдөөбөккүн? Хаары күөх өнүгөн кырааскалаа!

Настя – Тоҕо?

Маманя – Айака, ыйытан бүт! Бар ойуурга! Соруудабы толорбоккоҕун дьиэбэ кэлэн көрөөр эрэ! Өйдөөтүң да?! Биһиги Дуняшалыын киэргэнэ бардыбыт, Саһа Дьыл буолара чугаһаата ди.

- *Дуня Маманялыын музыка добуһуоллаах тахсан бараллар.*

Настя – Хайыахпыный, ойуурга барар буоллум. Ол эрэн олох өйдөөбөтүм, тоҕо хаары күөх өнүгөн кырааскалыахха нааданый, харыйалары маһанынан? Кыһынны ойуур бэйэтэ олус дьэрэкээн эбээт...!

- *Музыка добуһуоллаах Настя былаат баанар, хаатынка кэтэр, тахсан барар.*

Настя (*ойуурга кэлбит*) – Кыһынны ойуур кэрэтиэн, маһаныан! Олус да дьэрэкээн көстүүлээх! Маннык кэрэни хайдах буортулуохха сөбүй! Харыйа анныгар олоро түһүөм, кыратык сынньаныам (*харыйа анныгар олорунар*). Уай, хаар түһэн ээр! Ооо, элбэх да хаар.

- *“Хаар” үгкүүтэ эбэтэр “Хаар түһэр” ырыа*
- *Эһэ Дьыл ырыата*

- *Настя тонгон, былаатынан күүскэ бүрүнэр. Корзинкатын иһиттэн кыракый былаакка сууламмыт килиэн хоруоскатын таһаарар. Ыраахтан ырыа иһиллэр. Эһээ Дьыл (Мороз Иванович) ойуурун истэ-көрө сылдьар, ырыатын ыллыыр. Залга киирэр.*

Эһээ Дьыл – Ух, тымныттым да тымныттым, ойуурбун хаарынан үллүйдүм. Бэт да бэт! Хайа, харыйа анныгар ким саһан олорор. Кыракый кыысчаан дуу? Ойуурга? Түүн? Бачча тымныыга? Дьэ, дьикти эбит... (*Настяҕа чугаһыыр*) Сылаас дуо, кыысчаан? Сылаас дуо, кэрэчээн?

Настя – Сылаас, эһэ.

Эһээ Дьыл – Ама сылаас дуу?

Настя (*илиитин айабынан үрэр*) - Сылаас, сылаас, эһээ, долгуйума.

Эһээ Дьыл (*Настя аттыгар олорор*) – Сөп-сөп, сылаас диэтин ду... Оттон килиэпкиттэн бэрсин ду?

Настя – Сизэ-сизэ, эһээ. Ол эрэн баалаама, хаппыт килиэп ээ.

Эһээ Дьыл – Килиэп хаппыта кыһалҕа буотар. Саамай сүрүнэ диэн, Кэрэчээн кыысчаан, эн дууһан сымнаҕас, үтүө, элэккэй! Эйигин уруккуттан кэтээн көрөбүн, куруук үлэ түбүгэр сылдьабын, кыһаллан үлэлигин. Үчүгэй, чиэһинэй үлэһит хаһан баҕарар наҕараадаланар, хайҕанар. Кэл, миигинниин барыахха, сэмэй санаан иһин, ыраас дууһан иһин эйиэхэ бэлэх арааһын бэлэхтиэм.

Настя – Эһээ, миэхэ бэлэх наадата суох. Бэлэх ылары ситиһэ иликпин.

Эһээ Дьыл – Аккаастаныма, эһээни хомотума. Чэ, барыахха.

- *Эһээ Дьыл уонна Настя тахсан бараллар.*
- *Оонньоу*
- *Дуня уонна Маманя киирэллэр. Үөрбүттэр, дэлби киэргэммиттэр.*

Дуня (*эргичинниир*)- Көрүүй, Маманя, үчүгэйбин да?

Маманя – Үчүгэйгин, кэрэбин да кэрэбин! Мин прынцессам барахсан!

Дуня – Маманя, эн олус да старомоднайгын. Мин прынцесса буотарпын!

Маманя – Оччоҕо? Королевишнабын да?

Дуня – Мин топ-модельбын!

Маманя – Оодьэ, топай-топай, модель!

Дуня – Ханна топайдыбынын?

Маманя – Ханна да? Үнкүүгэ үөрэнэ. Бу киэһэ Саҕа дьыллааҕы баал буолар, принц илэ бэйэтинэн эйигин полька үнкүүлүү ынырыа. Эн эмиэ былырыынны курдук атабын илдьи тэпсээри гынабын дуо?

Дуня (*атаахтаан сангарар*)- А-а-а, баҕарбаппын. Атабым ыалдьар. Үнкүүлээбэт инибин, Маманя?

Маманя – Надо, Дуня, надо!

Дуня (*Маманя илиитин тардыалыыр*) – Мамань, баалга кэтэр муодунай түүпүлэм суох дии.

Маманя – Эн тугу да өйдөөбөккүн! Билигин хаатынканан үнкүүлүүр муода кэлбитэ!

- *Үнкүү “Хаатынка” эбэтэр хаатынкалаах оонньоу.*

- *Дуня бастаан мизэстэтигэр туран эрэ үнкүүлүүр, онтон оболорго кыттыһар. Үнкүү бүтүүтэ сылайан олоро биэрэр, абылыыр, сэлээпэтинэн сөрүүккэнэр.*

Дуня – Хайа, Маманя, хайдах үнкүүлээтим?

Маманя – Отой Балерина курдук. Настьканы ойуурга кыйдаабыппыт, онон билигин эн бастын кырасаабыссабын, уол барыта ымсыырыах дьингээх невестабын.

Дуня (*Маманяны быһа түһэн сангарар*) – Оннук, оннук. Бары ымсыырыах, бары былдыаһыах невестабын. Прынц илэ бэйэтинэн мин иннибэр тобуктаан туран, (*Дуня тобуктуу түһэр, принцы үтүктүбүтэ буолар*) сыылла сылдьан көрдөһүө: “Дунечка, красавица, мин принцессам буолууй!”

- *Ол кэмнэ Настя киирэр, Хаарчаана танастаах, илиитигэр кырасыабай хопполоох. Дуня тобуктаан, принцы үтүктэ сылдьан бэйэтэ да өйдөөбөккө Настя атабын анныгар баар буолар уонна бүтэһик принцессою диэн тылы илиитин өрө көтөбөн туран Настяҕа этэр. Бу кэмнэ Настяны өйдөөн көрөр уонна илиитин өрө туппунунан ах барар...*

Дуня (*соһуйан ойон турар, Маманяҕа сүүрэн тиийэр*) – Карауул, привидение!

Хаарчаана (Настя) *бокулуоннуур* – Дорообо, Маманя! Дорообо, балтыкаам!

- *Дуня хаһыытыыр уонна уган түһэр. Маманя Дуняны хабан ылар, илиитинэн сирэйин иннигэр сапсыйар. Онтон Настяны уордуйбут харабынан көрөр, Дунятын хаалларан баран Настяҕа ойон тиийэр. Бокуойа суох ыйыталаһар, Настяны эргиччи көрөр, танаһын-сабын тутар. Дуня кэлэн кыттыһар.*

Маманя – Хайдах? Хантан кэлин? Хантан маннык сиздэрэй хоппо ыллын? Тоҕо ойуурга тонмотун?

Дуня – Хантан кырасыабай соннонун? Маннык үтүлүк хантан ыллын? Хоппоҕо туох баарый?

Хаарчаана – Ойуурга Эһээ Дьылы көрүстүм, кини миэхэ бу сону бэлэхтээтэ, бэргэһэ уонна үтүлүк биэрдэ. Күндү таастардаах хоппону бэлэх уонна. Уонна Сана Дьыллаабы Баалга ынрыда, Эһээ Дьыл көмөлөһөөччүтэ Хаарчаана буол диэн көрдөстө.

Маманя – Батюшки, бу иэдээни! (*Дуняҕа ойон тиийэр*) Дунька, тоҕо дөйөн турабын. Бар, хомун, ойуурга барабын.

Дуня – Маманя, эн хайдах буоллун? Ойуурга үлүтээри, тыыннаахтыы хаарга тонороору гынабын дуо?

Маманя – Тугу куолулуу турабын, акаары! Эһээ Дьылга күндү кылаат ыла барабын! Көр, Настька баай бөҕө аҕалбыт ди!

- *Дуня Настяҕа ойон тиийэр, сонун имэрийэр, бэргэһэтин, үтүлүгүн ымсыырбытты көрөр, сиздэрэй хоппону аһан кырасыабай оҕуруо таһаарар, моонньугар туттан көрөр. Уонна ойуурга барарга сөбүлэһэр.*

Дуня – Маманя, тоҕо турабын? Халын танаспын аҕал! Сонно, бэргэһэтэ, үтүлүктэ. (*Настяҕа этэр*) Эн тугу көрөн турдун, бар, ыһыкпын бэлэмнээ!

Маманя уонна Настя тахсан бараллар. Маманя таҥас туппутунан тутатына төптөрү киирэр.

Маманя (*Дуняны ханныыста курдук хос-хос таҥыннарар*) – Иһит миигин, Эһээ Дьылтан секунд-хэнд таҥаһы ылымаар. Барыта саҥаны, этикеткалаабы эрэ ылаар. Ас биэрэр буоллабына, akkaастанаайабын, барытын ылан иһээр.

Настя астаах корзинкалаах киирэр.

Дуня – Гамбургер уктун дуо?

Хаарчаана – Уктум.

Дуня – Отгон сырбургер? Умнубута буолуо..

Хаарчаана – Уктум, Дуняшечка, уктум.

Дуня – Отгон кока-коланы?

Хаарчаана – Баар, Дуняшечка, баар.

Дуня – Чэ, мин бардым.

Маманя – Бар, доченька, бар.

Дуня – Көр эрэ, үчүгэйбин да? (*эргичинниир*)

Маманя – Ой, наһаа да үчүгэйгин (*манньыйар*). Чэ, кытаат, бара оҕус! Эһээ Дьыл күндү бэлэбин түнэтэн кэбиһиэ, эйиэхэ тийбэххэ хаалыа.

- *Дуняша абылы-абылы нэһилэ турар, уп-улахан, толору астаах пакеттарын илиитигэр тутар уонна ыарханнык хааман тахсар. Маманя былаатынан харабын сотто-сотто ытамныйар, кэнниттэн далбаатыы хаалар. Саала унуор тахсан барар. Настя эмиэ тахсар. Дуня ханныыста курдук таҥастаах саала устун бытааннык хааман төннөр, уот харангарар, ойуур кыллаларын саҥата иһиллэр. Дуня куттанан эргичинниир, бөрө улуйарыттан чохчос гынар.*

Дуня – Эчи кутталыан, эчи ынырыгыан! Мастар хаамар курдуктар, лабааларынан миигин тута сатыыллар. Барын-барын, кыш-кыш! Энин араас көстөр да буолар эбит, кыһырааммын оннооҕор аччыктаатым.

- *Дуня харыйа анныгар олорунар, пакеттарын хаһар, уп-улахан сырбургер (батон килиэп иһигэр араас ас угуллубут) таһаарар. Инсэлээхтик сиир, кока-кола иһэр.*
- *Эһээ Дьыл кэлэр, Дуня аһырын манаан турар. Батон ыстаатабын аайы сиргэммиттии Дуня мимикатын үтүктэр. Аһын ыстаан эрдэбинэ эмискэччи ыйытар.*

Эһээ Дьыл – Сылаас дуо, кыысчаан? Сылаас дуо, кэрэчээн?

Дуня – Хайдах буоллун, оҕонньор, өйүң баалына дуо? Хантан сылаас буолуой – курданаргар диэри хаар, тыбыс-тымныы тыал. Дэлби тоннум ди манна олорооччу, эйигин кэтэһээччи буолан.

Эһээ Дьыл – Оттон килиэпкиттэн бэрсизн дуо?

Дуня – Эийэхэ да? Эс, хайдах буоллун, оҕонньор! Оҕоттон бүтэник килиэбин былдыаары гынабын дуо? Ол эийэхэ биэрэн баран, бэйэм хоргуйан өлөбүн да оччобуна!

Эһээ Дьыл төбөтүн быһа илгистэр, Дуняҕа чугаһыыр. Дуня батонун ботуччу ыстаан ылар.

Эһээ Дьыл – Эн тоҕо миэхэ ойуурга кэллиң, кыысчаан?

Дуня (*айабын иһэ толору астаах сангара сатыыр*) – Зо-по-дар-ко-мы.

Эһээ Дьыл – Туох-туох диигин, өйдөөбөтүм?

Дуня – Подарок диибин! Подарок ыла кэллим!

Эһээ Дьыл – Ээ, сөп-сөп, бэлэх ылаары диэ. Хайдах бэлэҕи баҕарабын, тоойуом?

Дуня – Во! Дьэ ити сөпкө ыйыттын? Сурун эрэ – көмүс, бриллиант, саҥа шуба, Мерседес массыына, саҥа сотовай, кыһыл икра, хара икра,...

Эһээ Дьыл – Өйдөөтүм-өйдөөтүм, сэгэртэй, эийэхэ да бэлэх баар. Көмүс да баар, бриллиант да баар буолуо. Бу толору күндү көмүстээх биэдирэни ильдэ бар.

- *Эһээ Дьыл харыйа кэнниттэн араас дьэрэкээн таастардаах толору биэдирэни таһааран Дуняҕа биэрэр. Дуня махтаммакка даҕаны биэдирэтин туппунунан сүүрэн бара турар. Эһээ Дьыл кыһыны батыһыннара көрө хаалар, төбөтүн быһа илгистэр.*

Эһээ Дьыл (*Оҕолорго туһаайан этэр*) – Дьэ ити, Дуняша сүүрэн хаалла. Саатар махтаммата даҕаны. Подарок ыла сатыыр эрэри умнубут быһылаах, үлэлиир киһи хайҕанар, наҕараадаҕа тиксэр диэни. Оҕолор, эһиги туох дии саныгыт? Дуняша үлэлээн наҕараада ылары ситистэ дуо? (*оҕолор хоруйдуулар*). Оннук, ситиспэтэ. Тоҕо буолуой? (*оҕолор хоруйдуулар*). Маладьыастар, саамай сөпкө этэҕит.

Оттон эһиги Дуня курдук буотар инигит? Ийэлээх аҕабытын, эбээлээх эһээҕитин истэр инигит? Кинилэргэ көмөлөһөбүт дуо? Аптаах тыллары билэр инигит? Маладьыастар. Мин билэбин, сылы быһа эһигини кэтээн көрбүтүм. Дьэ, Эһээ Дьылы элбэхтик үөрдүбүккүт, ситиһиилэргитинэн, кыайыларгытынан дьоллообуккүт. Бүгүн эһигини үөрдэр мин уочаратым кэллэ. Саҥа Дьыллааҕы бырааһынныкпытын саҕалыахха. Хаарчаана, сизнчээним Настенька, кэл манна. Миэхэ көмөлөс.

Настенька куолаһа ыраахтан иһиллэр.

Хаарчаана – Иһэби-ин, Эһээ Дьыл, иһэби-ин.

Музыка добуһуолунан Хаарчаана (Настя) киирэр.

Хаарчаана – Бу кэллим, Эһээ Дьыл.

Эһээ Дьыл – Чэ, бэт. Ыксыахха-тиэтэйиэххэ, Саҥа Дьылбыт чугаһаата, оттон биһиги харыйабыт уота-күөһэ суох, сандарбакка-күлүмүрдээбэккэ турар ди. Бары көмөлөөн харыйабыт уотун уматыахха. Оҕолор, мин кэннибиттэн аптаах тыллары хатылаанҕ.

Кэрэчээн харыйа
Симэнэ кизгэммит.

Кэрэчээн оонньуурдар
Күлүмнүү тураллар.
Чабылай, чабылай,
Баай елка умайый.

Харыйа уота сандаара тыган кэлэр.

Эһээ Дьыл - Саргылаах Саҥа Дьыл
Салаллан кэлбитинэн,
Күүтүүлээх кэрэ кэммит,
Күлүмүрдээн кэлбитинэн.
Эбэрдэ буолуохтун
Дьол-соргу тосхойдун.

- **Хоровод.**
- **Оонньуулар**

Эһээ Дьыл – Оонньооммун сылайдым, хамсанаммын эһинним.
Олорон сынньаньам, атахпын сынньатыам.

Хаарчаана – Олор-олор, Эһээ Дьыл. Оҕолор эмиэ сылайбыттара буолуо. Сынньана таарыйа, эйиэхэ хоһоон ааҕан иһитиннэриэхтэрин баҕараллар.

- **Оҕолор хоһоон ааҕаллар.**
- **Оҕолор хоһоон ааҕан бүппүттэрин кэннэ, Эһээ Дьыл уулан эрэр курдук туттар. Сизбигэр уулаах пакетка сылдыар платогу хостоон, сүүһүн соттор. Платогун ыгар, онуоха уу тохтор.**

Эһээ Дьыл – Оҕолоор, эһиги сылаас мичээргититтэн уулаары гынным. Чээрэ, миигин үрэн сөрүүкэтин эрэ.

- **Оҕолор үрэллэр. Эһээ Дьыл биир ойбоһунан турар, атын ойбоһунан эргийэр. Өссө күүскэ үрүҥ диэн көрдөһөр. Уу иһэбин диэн уу көрдүүр. Ытааччы конфетти кутуллубут бокалын биэрэр. Эһээ Дьыл уу испитэ буолар. Оҕолортон ыйытар. Уу иһиэхтэрин баҕаралларын туоһулаһар. Оҕолорго чугаһаан, эһигини уунан ыһыам диэн, конфеттиллаах бокалын ыһар.**

Хаарчаана – Эһээ Дьыл, дьээбэлири сөбүлүүр да эбиккин.

Эһээ Дьыл – Дьэ, дьээбэлэнэри олус сөбүлүүбүн. Миигин сөхтөрөр уустуктаах соҕус буолааччы.

Хаарчаана – Биһиги билигин боруобалаан көрүөхпүт, Эһээ Дьылы сөхтөрөрдүү ыллаахпыт-туойуохпут, үнкүүлээн тэлээриэхпит.

- **Үнкүү**
- **Ханытаан-ыһытаан, кыһырбыт Дуня илиитигэр уулаах биздирэлээх киирэн кэлэр. Эһээ Дьылга кыһырар.**

Дуня – Сымыйаччы! Түөкүн! Бу тугуй? (Уулаах биздирэтин көрдөрөр)
Эһээ Дьыл – Ити уу.

Дуня – Отгон бруллианым ханна баарый? Көмүһүм? Ханна сүттэ барыта?

Эһээ Дьыл – Бриллиант-көмүс итиннэ өтөрүнэн суох этэ.

Дуня – Хайдах суох этэй? Оччоҕо манна туох баар этэй?

Эһээ Дьыл – Сосулька баар этэ. Муус чопчулара.

Дуня – Сосулька да! Отгон көмүс- бриллиант курдук кылабачыйаллара ди.

Эһээ Дьыл – Кылабачыйдар да көмүс, күлүмүрдээтэр да бриллиант буолбат. Өс хоһооно эмиэ баар (*Хаарчааналыын тэнгэ сангараллар*) “**Хайдах үлэлээххин да оннук наҕараадалааххын**”. Тугу баҕарбыккын ыллабын ити.

Дуня – Отгон миигин ким үөрэтэр? Үлэлири сатаабаппын ээ.

Бытааччы – Көр, Дуняша, биһиги оҕолорбутун. Кинилэр элбэххэ үөрэммиттэрэ.

Билигин эйиэхэ үнкүүлээн көрдөрүөхтэрэ.

- **Түмүк үнкүү.**

Эһээ Дьыл – Дьэ, бэртээхэй көр буолла! Оонньоотубут, ыллаатыбыт, үнкүүлээтибит, хоһоон бөҕө иһиттибит. Салбыы суолга турунар кэм кэллэ, атын оҕолор эмиэ күүтэллэр.

Хаарчаана – Эһээ, оҕолор ырыаларын-үнкүүлэрин сөбүлээтин дуо? Астыннын, сэргээтин иһи?

Эһээ Дьыл – Астынним-сэргээтим.

Хаарчаана – Оччоҕо оҕолору үөрдүөххэ. Кинилэргэ махтаныхха. Сана Дьыллаабы бэлэхтэри туттарыахха.

Эһээ Дьыл – Сана Дьыллаабы бэлэхтэр! Умна сыстым эбээт! Сана Дьыллаабы подарога суох дьиннээх бырааһыннык буолбата биллэр. Подароктарбын сундуукка укпутум, салаасканан соһон кэлбитим. Ханна баарый сундуугум? Аҕалын эрэ сундуукпун, оҕолорго подарок биэриэхпин.

- **Сундуугу көмөлөһөөччүлэр (маскалаах иитээччилэр) киллэрэллэр. Сундуук иһигэр сытар подароктар манан таһаһынан саба бырабыллыбыттар, таһас үрдүгэр хаарга майгыныннар манан конфетти, эбэтэр хаар оонньоурдар сыталлар.**

Дуня (*сундуукка сүүрэн тиийэр*) – Миэнэ! Миэнэ! Тыытыман! (*сундуугу аһар, иһин хасыһан барар, манан конфеттини ытыһыгар тутан ыһар*)

Эһээ Дьыл – Дуня, эн эмиэ саҕалаатын да?

Дуня (*сынғырбыыр*) – Оччоҕуна? Хайдах буолабын? Оччоҕуна миэхэ бырааһыннык буолбат даааа? (*ытыыр*)

Эһээ Дьыл – Бырааһыннык барыларыгар буолуохтаах. Дуняша, эн куһаҕан кыыс буолбатаххын, арай бэрээдэгэ суоххун, сүрэҕэлдьиигин. Чэ, ону көннөрүөхпүт! Миигин кытта олорсоор, миэхэ көмөлөһөөччү буолаар. Сэмэй, үтүө санаалаах үлэһит кыысчаан буолуон. Сөбүлэһэбин дуо?

Дуня (*харабын уутун соттор*) – Сөбүлэһэбин-сөбүлэһэбин!

Эһээ Дьыл – Чэ, бэт!

Хаарчаана – Эһээ Дьыл, оҕолор подароктарын хайыбыт?

Эһээ Дьыл – Подароктары умнубатабым. Сундуук иһигэр сааһылаабытым. Ол гынан баран, подароктарым хаар буолан хаалбыттар ди. Миигиттэн сасыттар быһылаах... Чээ-рэ, оҕолор, бары бииргэ: “Биир, икки, үс. Хаар подарокка кубулуй”.

- **Остуоруйа аптаах музыката тыаһыыр.**

Эһээ Дьыл - Аптаах сундуук аһылын! Көмүс суулаах подароктар, манна баар буолун!

- **Хлопушка ытар. Сундуук хаппабын аһаллар. Эһээ Дьыл оҕолору эбэрдэлиир, подароктары түнэтэр.**

Энээ Дьыл – Подароктары туттугут?

Хаарчаана – Кими да умнубатыбыт?

Энээ Дьыл – Дьыл-хонук баран иһэр, кэм-кэрдии кэмэ кэлэр.

Хаарчаана – Аныгыскы сылга эмиэ көрсүөхпүт, эһиэхэ ыалдьыттыы эмиэ кэлиэхпит.

Энээ Дьыл – Чээрэ, оҕолор, биһиэхэ сылаас мичээргитин бэлэхтээн эрэ!

Хаарчаана – Аныгыскы көрсүөххэ дылы!

- *Энээ Дьыл Хаарчааналыын тахсан бараллар.*

- *Музыка тыаһыыр.*